

ZWIĄZEK MOSTOWCÓW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

POLISH SOCIETY OF BRIDGE ENGINEERS

Collective Member of
International Association for Bridge and Structural Engineering

BIULETYN INFORMACYJNY

kwiecień–czerwiec 2004 r., nr 2 (44)

Słowo przewodniczącego – u progu VI kadencji

Szanowni i Drodzy Koleżanki i Koledzy,

Jak wszyscy dobrze wiemy, 25 marca 2004 roku odbyło się V Krajowe Zebranie Delegatów (KZD) naszego Związku. Na zebraniu tym, a także na poprzedzających je zebraniach w dwunastu Oddziałach, wybrano nowe władze ZMRP na kadencję obejmującą lata 2004 – 2007. Funkcję przewodniczącego powierzono, już po raz drugi, piszącemu te słowa. To wielki dla mnie zaszczyt i ogromne, kolejne wyzwanie. W tym zdaniu, brzmiącym tak sloganowo, nie ma – zapewniam – nic hasłowego. Zbyt sobie cenię środowisko polskich mostowców, aby mój wybór na przewodzenie mu w ramach Związku Mostowców RP zbywać wytartymi zwrotami, nie czując ich rzeczywistego sensu i nie poczuwając się do wielkiej odpowiedzialności za swe działania. Dlatego gorąco dziękuję za zaufanie, którym zostałem obdarzony przez Waszych, Koleżanki i Koledzy, delegatów. Postaram się z pomocą pozostałych członków Zarządu sprostać nowym zadaniom, aby Was nie zawieść, aby przyczynić się do pożytku wspólnego.

Relację z V KZD zamieszczono w tym numerze „Biuletynu”, wzbogacając ją fotografiami, obrazującymi przebieg obrad oraz oddającymi – częściowo choćby – miłą atmosferę tego spotkania. Autorką tych zdjęć jest nowo wybrany sekretarz Zarządu, koleżanka *Beata Gajewska* z Warszawy. Dotychczasowy sekretarz, wspaniale pracujący i chętny do pomocy w każdym czasie, kol. *Piotr Rychlewski*, na własną prośbę i wobec znacznie zwiększonych obowiązków zawodowych, przeszedł do innych zadań; w nowej kadencji będzie redagował nasz „Biuletyn”. Jeszcze raz gorąco mu dziękuję za jego trud. Spośród dotychczasowych członków Prezydium Zarządu ubył tylko kol. *Zbislaw Hadrian* z Katowic, wiceprzewodniczący ZMRP. Będzie on w nowej kadencji pracował w Komisji ds. certyfikacji i rekomendacji. Dziękuję mu za dobrą pracę. Nowym wiceprzewodniczącym został kol. *Krzysztof Żółtowski* z Gdańska, pozostali dwaj – kol. *Kazimierz Furtak* z Krakowa i kol. *Andrzej Jaworski* z Warszawy będą kontynuować swe funkcje w nowej kadencji. Niezmieniony też został nasz

nieoceniony skarbnik, kol. *Tadeusz Wilczyński* z Łodzi. Witam więc nowych najbliższych współpracowników, nie żegnając dotychczasowych. To piękne i bardzo dla mnie miłe!

Na V KZD nie mógł niestety przybyć z powodów zdrowotnych poprzedni przewodniczący ZMRP, kol. *Kazimierz Flaga*. Jego list do uczestników zebrania jest wydrukowany w tekście relacjonującym to spotkanie. Goście zebrania i delegaci podpisali skierowany do niego list z życzeniami szybkiego powrotu do zdrowia.

Wszystkim, którzy przyczynili się do sprawnego zorganizowania i przebiegu V KZD wyrażam gorącą wdzięczność za ich niełatwą, ale owocną pracę.

Składy nowego Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńkiego oraz informacje o władzach oddziałów ZMRP są zamieszczone w tym „Biuletynie”. Informacja ta ułatwi naszą współpracę na co dzień.

Jest też informacja o reaktywowanej, a więc podjętej na nowo, inicjatywie – konkursie fotograficznym na zdjęcie polskiego mostu. Zamieszczamy tu regulamin tego konkursu. Zachęcam do udziału w nim. Najlepsze prace, oprócz przyznania nagród ich autorom, będą pokazane na wystawie zorganizowanej podczas przyszłorocznej V konferencji „Estetyka mostów”.

Ten numer „Biuletynu” dotrze do rąk Drogich Czytelników w okresie letnim. Wiem, że to czas najintensywniejszych robót mostowych. Ale i czas urlopów, dla niektórych przynajmniej osób. I tym pracującym i tym wypoczywającym życzę więc dobrego, udanego czasu i słonecznych dni w sensie dosłownym i przenośnym. Już dziś zapraszam na tradycyjny, doroczny „wieczór mostowy” w Krynicy w dniu 16 września 2004 roku.

A w nowej kadencji władz naszego Związku niech nam wszystkim dzieje się tak, jakbyśmy tego sobie życzyli. Marzenia się często spełniają – mostowcy o tym świetnie wiedzą, mimo że są realistami z racji zawodu. A więc, realizacji dobrych marzeń w ciągu tego lata (i później też, czyli stale)!

Wojciech Radomski

V Krajowe Zebranie Delegatów ZMRP

25 marca 2004 roku, w reprezentacyjnym wnętrzu Małej Auli w Gmachu Głównym Politechniki Warszawskiej, w terminie przewidzianym w statucie ZMRP, odbyło się V Krajowe Zebranie Delegatów (KZD) Związku. Zebranie to było poprzedzone analogicznymi zebraniem we wszystkich 12 Oddziałach ZMRP, w tym po raz pierwszy w nowo utworzonym Oddziale Warmińsko-Mazurskim. Na zebraniach tych dokonano wyboru nowych władz oraz delegatów na zebranie krajowe.

Ogółem do wzięcia udziału w V KZD były upoważnione 122 osoby, z których do Warszawy przybyło 96 (78,8%). Zebranie było więc uprawnione do podejmowania wszystkich decyzji przewidzianych w statucie i dokonania wyboru nowych władz Związku na kadencję obejmującą lata 2004–2007.

Dzięki pomocy studentów kierunku mostowego Wydziału Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej recepcja pracowała bardzo sprawnie

Komisja Skrutacyjna rozpoczęła pracę od policzenia podpisów złożonych na listach obecności

V KZD otworzył ustępujący przewodniczący ZMRP, kol. *Wojciech Radomski*. Powitał serdecznie wszystkich delegatów oraz gości: prorektora Politechniki Warszawskiej, prof. *Piotra Wolańskiego*, prezesa Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa,

prof. *Zbigniewa Grabowskiego*, zastępcę dyrektora Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, mgr inż. *Zbigniewa Kotlarkę*, przewodniczącego PZITB, mgr inż. *Tadeusza Nawracaja*, wiceprezesa SITK, doc. *Ksawerego Krasowskiego* oraz

prof. *Grzegorza Jemielitę*. Wszyscy wymienieni wygłosili okolicznościowe przemówienia.

Zaproszeni goście otrzymali z rąk kol. Wojciecha Radomskiego znaczki ZMRP, które niezwłocznie wpinali do kłapy.

Na fotografii prof. Grzegorz Jemielita

Kolega *Wojciech Radomski* oddzielnie powitał przewodniczącego ZMRP I i II kadencji władz Związku, kol. Prof. *Andrzeja Rzyńskiego* oraz wyraził żal, że nie może osobiście powitać przewodniczącego III i IV kadencji, kol. prof. *Kazimierza Flagi*, który ze względów zdrowotnych nie przybył do Warszawy, ale napisał list do uczestników. List ten został odczytany. Poniżej zamieszczamy jego treść.

Prof. Kazimierz Flaga
Politechnika Krakowska

Kraków, 21.03.2004 r.

Do uczestników V Krajowego Zebrania Delegatów ZMRP

Pragnę tą drogą przekazać wszystkim uczestnikom zebrania serdeczne pozdrowienia i życzenia udanych obrad. Stan mojego zdrowia i konieczność poddania się ciężkiemu zabiegowi operacyjnemu spowodowały, że tym razem nie mogę być z Wami.

Liczę, że obrady Krajowego Zebrania Delegatów i dokonane wybory będą dalszym krokiem milowym rozwoju naszego Związku.

Z koleżeńskim pozdrowieniem
Wasz Kazimierz Flaga

Mała Aula PW, gdzie odbywało się KZD, była niemal całkowicie wypełniona

Uczestnicy V KZD wystosowali do kol. prof. Kazimierza Flagi list z życzeniami szybkiego powrotu do zdrowia, który został podpisany przez wszystkich delegatów oraz gości zebrania.

W dowód wdzięczności za wielką, życzliwą i bezinteresowną pomoc w wydawaniu „Biuletynu Informacyjnego ZMRP”, przewodniczący ZMRP, kol. *Wojciech Radomski*, wręczył pamiątkowy album z dedykacją dr. inż. *Stefanowi Pyrakowi*, redaktorowi naczelnemu miesięcznika „Inżynieria i Budownictwo”. Obdarowany, dziękując za to przytoczył znamienne słowa Izaaka Newtona: *Budujemy za dużo murów, a za mało mostów*. Warto by ta cenna dewiza stanowiła sposób postępowania nas wszystkich.

Kolega Wojciech Radomski wręcza pamiątkowy album dr inż. Stefanowi Pyrakowi

Porządek dzienny V KZD obejmował łącznie 25 punktów. Szczegółowy protokół z V KZD jest do wglądu w Zarządzie Związku i Zarządach jego Oddziałów. Dlatego tu ograniczymy się do podstawowych tylko informacji na temat przebiegu tego zebrania.

Na przewodniczącego obrad został przez aklamację wybrany kol. *Krzysztof Grzegorzewicz* z Oddziału Warszawskiego, na wiceprzewodniczącego – kol. *Jerzy Rams* z Oddziału Warmińsko-Mazurskiego, a na sekretarza – kol. *Kazimierz Piwowarczyk* z Oddziału Małopolskiego.

Korzystając z uprawnień statutowych, ustępujący przewodniczący ZMRP, kol. *Wojciech Radomski*, przedstawił delegatom trzy kandydatury na członków honorowych ZMRP w osobach kolegów: *Kazimierza Flagi*, *Witolda Wołowickiego* i *Zygmunta Patera*. V KZD nadał tę godność wymienionym osobom jednomyślnie (przy tylko jednym głosem wstrzymującym się przy każdym z dwóch głosowań, i wszystkich głosach „za” – przy jednym). Krótkie życiorysy nowych członków honorowych zamieszczamy oddzielnie.

Uczestnicy zebrania wszystkie potrzebne do obrad materiały (m.in. sprawozdanie Zarządu ZMRP i statut Związku, mandaty do głosowania itd) otrzymali w imiennych teczkach. Teczki zawierały również „mostowy”, podwójny zeszyt „Inżynierii i Budownictwa” (nr 1–2/2004), kolorową – po raz pierwszy – wersję „Biuletynu ZMRP” (nr 1/2004) oraz kolejny zeszyt (nr 6) Biblioteczki ZMRP: „Mosty w Niemczech”, autorstwa kol. *Kazimierza Furtaka*.

V KZD powołał kilka komisji, które czuwały nad przebiegiem zebrania: Komisję Skrutacyjną w składzie: kol. kol.

Małgorzata Jezierska, Leszek Kowalski, Andrzej Rajkowski, Andrzej Wysokiński, Jadwiga Sowa i Czesław Machelski; Komisję Statutową w składzie: kol. kol. *Ewa Michalak, Marek Miste-wicz i Jacek Skarżewski*; Komisję Wyborczą złożoną z przewodniczących Oddziałów, z wyjątkiem Oddziału Małopolskiego, który reprezentował jego skarbnik, kol. *Stanisław Furman* oraz Komisję Wnioskową w składzie: kol. kol. *Bolesław Kłosiński, Krzysztof Żółtowski, Piotr Kopczyk, Julian Kolosowski i Jerzy Bąk*.

Ustępujący przewodniczący ZMRP, kol. *Wojciech Radomski*, przedstawił w skróconej formie obszernie sprawozdanie Zarządu Związku z działalności w V kadencji, obejmującej okres od 29 marca 2001 roku do 25 marca 2004 roku (pełny tekst został ujęty w dostarczonym delegatom zeszycie liczącym 36 stron). Przypomniął zmarłych w czasie ostatniej kadencji członków ZMRP: kol. kol. *Jana Cebuloka, Romana Zawadę, Elżbietę Wiśniewską, Mieczysława Rybaka, Józefa Polańskiego i Mariusza Zalewskiego*. Ich pamięć została uczczona chwilą ciszy. Na koniec przewodniczący złożył podziękowania za pomoc w kierowaniu Związkiem byłym jego przewodniczącym: kol. *Andrzejowi Ryżyńskiemu* i kol. *Kazimierzowi Fladze* oraz swoim zastępcom kol. kol. *Kazimierzowi Furtakowi, Zbislawowi Hadrianowi i Andrzejowi Jaworskiemu* oraz skarbnikowi kol. *Tadeuszowi Wilczyńskiemu* i sekretarzowi kol. *Piotrowi Rychlewskiemu*. Podziękował również wszystkim pozostałym członkom Zarządu za ich pracę na rzecz ZMRP.

Następnie sprawozdania złożyli: finansowe – skarbnik Zarządu, kol. *Tadeusz Wilczyński* oraz Komisji Rewizyjnej – jej przewodniczący kol. *Lesław Brunarski*. Pod nieobecność przewodniczącego Sądu Koleżeńskiego, kol. *Kazimierza Wysiatyckiego*, jego sprawozdanie, informujące o braku rozpatrywanych spraw, odczytał przewodniczący zebrania kol. *Krzysztof Grzegorzewicz*.

Po dyskusji wszystkie trzy wymienione wyżej sprawozdania zostały przyjęte i ustępujący Zarząd ZMRP uzyskał absolutorium.

Członkowie Komisji Skrutacyjnej – kol. Jadwiga Sowa i kol. Leszek Kowalski podczas przygotowywania kart do głosowania

W wyniku tajnych wyborów przewodniczącym ZMRP w VI kadencji jego władz, obejmującej lata 2004–2007, został kol. *Wojciech Radomski*, będąc jedynym zgłoszonym kandydatem do tej funkcji. Po swym wyborze na nową kadencję, podziękował serdecznie zebranym za okazane zaufanie. Wystąpił

Przewodniczący KZD kol. Krzysztof Grzegorzewicz, zastępca kol. Jerzy Rams i sekretarz kol. Kazimierz Piwowarczyk wrzucają karty wyborcze do urny

Komisja Wnioskowa w składzie (od lewej): kol. kol. Jerzy Bąk, Krzysztof Żółtowski, Bolesław Kłosiński, Julian Kołosowski i Piotr Kopczyk podczas prac nad opracowaniem wersji roboczej wniosków

Nowo wybrany przewodniczący ZMRP kol. Wojciech Radomski dziękuje zebraniemu za okazane zaufanie

i Sądu Koleżeńskiego, podano oddzielnie w tym numerze „Biuletynu”.

też z wnioskiem o wyrażenie zgody na dookoptowanie przez Zarząd do jego składu kol. Beaty Gajewskiej jako sekretarza. Propozycję tę przyjęto bez głosów sprzeciwu. Wybrano również Komisję Rewizyjną i Sąd Koleżeński.

Zarząd ZMRP, na swym pierwszym posiedzeniu, które odbyło się podczas V KZD, powołał Prezydium. Skład całego nowego Zarządu ZMRP i jego Prezydium oraz składy nowo wybranych Komisji Rewizyjnej

Na V KZD zatwierdzono wstępną wersję wniosków zgłoszonych przez delegatów do Komisji Wnioskowej i upoważniono ją do opracowania ostatecznej ich wersji. Realizacja tych wniosków będzie jednym z najważniejszych elementów działalności ZMRP w nowej kadencji jego władz.

Według powszechnej opinii uczestników, V KZD można uznać za bardzo udany pod względem merytorycznym, dobrze zorganizowany i sprawnie przeprowadzony oraz przebiegający w prawdziwie koleżeńskiej, życzliwej, ale i rzeczowej zarazem atmosferze. Wszystkim, którzy się do tego przyczynili należą się gorące podziękowania.

V KZD wytyczył dalsze kierunki działania ZMRP, organizacji istniejącej już od 13 lat, a więc już dobrze zakorzenionej w środowisku polskich mostowców. Na podstawie przebiegu tego zebrania delegatów można wnioskować, że należycie spełnia ona cele, dla których została utworzona w 1991 roku. Jest niewątpliwie ważnym, a być może najważniejszym, elementem integracji i rozwoju tego środowiska. Wszyscy chyba życzymy sobie tego, aby VI kadencja władz ZMRP przyniosła dalsze dobre efekty.

Beata Gajewska i Wojciech Radomski

Sylwetki nowych członków honorowych ZMRP

■ prof. dr hab. inż. KAZIMIERZ FLAGA

Urodził się 23 stycznia 1939 r. w Sułkowicach w powiecie myślenickim. Ojciec był pracownikiem PKP w Krakowie, matka zajmowała się wychowywaniem wielodzietnej rodziny. Okres okupacji spędził w Sułkowicach, gdzie w latach 1945–1952 uczęszczał do szkoły podstawowej. W latach 1952–1956 uczył się w Technikum Budowlanym w Krakowie. Tam uzyskał świadectwo dojrzałości; egzamin maturalny zdał z wyróżnieniem. W latach 1956–1961 studiował na Wydziale Budownictwa

Łódzkiego Politechniki Krakowskiej (specjalność: konstrukcje budowlane), który ukończył z wynikiem bardzo dobrym obroną pracy magisterskiej pt. „Stalowy most drogowy przez rzekę Wisłę w Krakowie” (31.10.1961 r.). W listopadzie 1961 r. rozpoczął pracę w Katedrze Budownictwa Żelbetowego Politechniki Krakowskiej, później od 1966 r. pracował w Instytucie Budownictwa, a od 1977 r. w Katedrze Budowy Mostów i Tuneli macierzystej uczelni. Z nią związał całe swoje życie zawodowe i naukowe, w niej uzyskał z wyróżnieniem stopień naukowy doktora nauk

technicznych na podstawie rozprawy pt. „Funkcja temperatury tężącego betonu i jej zastosowanie do analizy procesu dojrzewania betonu w warunkach podwyższonych temperatur” (13.12.1967 r.), a następnie, również z wyróżnieniem, stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych na podstawie pracy pt. „Energetyczne podstawy wzrostu wytrzymałości betonu tężącego w warunkach obróbki termicznej” (01.07.1971 r.). W roku 1984 uzyskał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nauk technicznych; w dniu 1 listopada 1992 r. uzyskał stanowisko profesora zwyczajnego w Politechnice Krakowskiej.

Był w Politechnice Krakowskiej: kierownikiem Pracowni Badań Fizycznych i Strukturalnych (1968–1976), wicedyrektorem Instytutu Dróg, Kolei i Mostów (1977–1983), dyrektorem Instytutu Materiałów i Konstrukcji Budowlanych (1991–1996), rektorem (1996÷2002). Od 1993 r. pełni funkcję kierownika Katedry (w latach 1980÷÷1993 – kierownika Zakładu) Budowy Mostów i Tuneli.

Działał i nadal czynnie działa na polu naukowym i organizacyjnym. Jest członkiem Centralnej Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych (1994–1996 i od 2003). Był m.in.: przewodniczącym Sekcji Konstrukcji Betonowych Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN (1990–1996), przewodniczącym Sekcji „Budownictwo i Materiały Budowlane” w Komitecie Badań Naukowych (1994–1996), przewodniczącym Rady Programowej Czasopism i Wydawnictw PZITB (1993–1996), wiceprzewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Badawczego Dróg i Mostów w Warszawie (1995–1999), przewodniczącym Krakowskiego Oddziału PZITB (1981–1984), członkiem Prezydium Zarządu Głównego PZITB (w latach 1975–1978 i 1990–1993), wiceprzewodniczącym Rady Fundacji PZITB Inżynieria i Budownictwo (1994–2003), wiceprzewodniczącym (trzy kadencje) Sekcji Głównej Techniki Mostowej przy Zarządzie Głównym SITK (1984–1991), członkiem Założycielem Związku Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej (1991 r.), wiceprzewodniczącym ZMRP (1991–1996), przewodniczącym ZMRP (1996–2001).

Profesor jest: członkiem Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN (od 1990 r.), członkiem Komitetu Nauki PZITB (od 1973 r.), przewodniczącym

Rady Fundacji PZITB Inżynieria i Budownictwo (od 2003 r.), członkiem Rady Naukowej IBDiM w Warszawie (od 1995 r.), członkiem Rady Naukowej ITB (od 2003 r.), członkiem IABSE (od 1982 r.), członkiem zagranicznym Akademii Budownictwa Ukrainy (od 1998 r.), profesorem honorowym Państwowego Moskiewskiego Uniwersytetu Inżynierskiej Ekologii (od 2002 r.), delegatem Polski do Międzynarodowej Federacji Betonu (fib) (od 1998 r.), członkiem Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa (od 2001 r.), członkiem Bractwa Kurkowego w Krakowie (od 2002 r.) oraz wielu innych organizacji naukowych i społecznych.

Działa w dyscyplinach naukowych budownictwo i mechanika, w szczególności budowa mostów i tuneli, konstrukcje betonowe, technologia betonu i technologia prefabrykacji, nieniszczące metody badań materiałów i konstrukcji.

Jest autorem lub współautorem ponad 230 publikacji naukowych, w tym 7 monografii, 2 patentów, około 300 opracowań naukowo-badawczych dla przemysłu, około 300 opinii i recenzji, promotorem 9 rozpraw doktorskich, inspiratorem 6 habilitacji, recenzentem ponad 40 prac doktorskich i w około 30 przewodach habilitacyjnych, opiniodawcą 15 wniosków do tytułu naukowego profesora, promotorem 140 prac dyplomowych, 90 zrealizowanych projektów konstrukcyjnych, architektoniczno-konstrukcyjnych i technologicznych, około 250 ekspertyz obiektów budowlanych i inżynierskich.

Wśród zrealizowanych należy szczególnie wymienić, konstrukcyjny projekt studyjny trzech głównych obiektów olimpijskich na olimpiadę w Montrealu (stadion, wieża i welodrom olimpijski), wykonane podczas stażu naukowo-zawodowego w Paryżu (1972 r.). Był także konsultantem naukowo-technicznym przy wznoszeniu lub remoncie wielu znaczących obiektów inżynierskich w Polsce, m.in.: mostu i wiaduktu im. ks. Józefa Poniatowskiego w Warszawie, mostu autostradowego TAPP przez rzekę Wisłę koło Torunia, wzmocnienia filarów mostu kolejowego przez rzekę Wisłę w Krakowie, sprężonej kładki podwieszanej w Katowicach, tunelu drogowego na obwodnicy Wałbrzycha, płyty Centrum Komunikacyjnego w Krakowie. Pełnił też nadzór naukowy przy budowie mostów Zwierzynieckiego i Kotlarskiego w Krakowie.

Był przewodniczącym lub członkiem Komitetów Naukowych wielu znaczą-

cych konferencji naukowych i naukowo-technicznych z zakresu mostownictwa i inżynierii lądowej, m.in. XLI konferencji naukowej KIWIL PAN i PZITB w Krynicy (1997 i 1998 r.), konferencji naukowo-technicznej „Mosty zespolone” (1997 i 1998 r.), międzynarodowej konferencji naukowej „Modele obliczeniowe i nowe koncepcje w mechanice konstrukcji z betonu” (1998 i 1999 r.), konferencji naukowo-technicznej „Materiały kompozytowe w budownictwie mostowym” (1999 i 2000 r.), cyklu seminariów pt. „Planowanie, projektowanie i realizacja komunikacyjnych budowli podziemnych” (2002 r.) oraz cyklu seminariów pt. „Projektowanie, budowa i estetyka kładek dla pieszych” (2003 r.).

Za swe osiągnięcia prof. został wyróżniony m. in.: Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (2000 r.), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1979 r.), Złotym Medalem „For achievements in material science” (2001 r.), Złotym Medalem „Polonia Technica” (USA – 2001 r.), Medalem ZMRP „Za wybitne osiągnięcia w polskim mostownictwie” (2001 r.), Medalem SITK im. Wasiutyńskich „Za osiągnięcia w Technice Komunikacji” (1998 r.), Honorową Odznaką „Zasłużony dla Transportu RP” (2001 r.). Jest też członkiem honorowym PZITB (od 1996 r.).

Jest żonaty, ma 3 dzieci i 6 wnucząt; jego pasją zawodową są mosty (w latach 1991–2001 zorganizował 10 wypraw naukowo-technicznych na obiekty mostowe Europy Zachodniej, Północnej i Południowej dla szerokiego grona uczestników obejmujących: studentów specjalności mostowej, pracowników naukowych, wybitnych projektantów i realizatorów mostów w Polsce). Z pasji pozazawodowych można wymienić: historię starożytności, historię religii, historię sztuki, turystykę górską, podróże i fotografię (jest autorem 13 wystaw fotograficznych).

Jako przewodniczący Związku Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej w dwóch kolejnych kadencjach, obejmujących lata 1996–2001, położył znaczne zasługi dla jego rozwoju i podejmował wiele nowych działań. Był między innymi inicjatorem konkursu na „Dzieło Mostowe Roku” oraz przyznawania Medalu ZMRP. Cieszy się wielkim autorytetem w naszym środowisku, czego wyrazem jest przyznanie mu przez V Krajowy Zjazd Delegatów godności członka honorowego ZMRP.

■ **prof. dr hab. inż. WITOLD WOŁOWICKI**

Urodził się w r. 1939 w Wilnie. Studia wyższe ukończył w roku 1962, stopień naukowy doktora nauk technicznych uzyskał w roku 1971, a doktora habilito-

wanego nauk technicznych – w roku 1980. W roku 1989 uzyskał tytuł profesora nadzwyczajanego, a od 1993 roku jest profesorem zwyczajnym w Politechnice Poznańskiej. Jego specjalnością są konstrukcje inżynierskie, a szczególnie budowa mostów. Posiada uprawnienia budowlane od roku 1971, uprawnienia rzeczoznawcy SITK (od 1972 r.) oraz rzeczoznawcy (od 1993 r.). Od 1962 r. pracuje nieprzerwanie w Politechnice Poznańskiej. Przez 5 lat (1993–1998) był dodatkowo zatrudniony w Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy.

W latach 1981–1990 pełnił kolejno funkcje prodziekana i dziekana Wydziału Budownictwa Lądowego Politechniki Poznańskiej. Od roku 1991 pełni funkcję dyrektora Instytutu Inżynierii Lądowej. Jest też (od 1996 r.) kierownikiem Zakładu Budowy Mostów W uczelni pełnił wiele funkcji, m.n. członka Senatu (4 kadencje).

Jest członkiem Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN (od 1996 r.), wiceprzewodniczącym Sekcji Inżynierii Komunikacyjnej KILiW PAN oraz wiceprzewodniczącym Sekcji Konstrukcji Betonowych KILiW PAN. Jest członkiem Normalizacyjnej Komisji Problemowej nr 213 i nr 251, był członkiem Sekcji Budownictwa i Materiałów Budowlanych w Komitecie Badań Naukowych (w latach 1997–1999). Jest wiceprzewodniczącym Komisji Nauk Mechanicznych i Budowlanych Oddziału PAN w Poznaniu.

Osiągnięcia naukowo-techniczne Profesora dotyczą głównie: mechaniki kon-

strukcji mostowych w stanach pozasprężystych, kształtowania i wymiarowania mostowych konstrukcji z betonu i konstrukcji zespolonych z uwzględnieniem nowych miar bezpieczeństwa (Eurokodów), metodologii badań konstrukcji mostowych „in situ”, diagnostyki, analizy nośności i wzmacniania mostów, wdrożenia nowych materiałów i nowych rozwiązań konstrukcyjnych.

Rezultatem prowadzonych prac naukowych są publikacje (około 100), wiele podręczników (9 tytułów), opracowania niepublikowane (około 500), współudział w opracowaniu norm projektowania oraz współautorstwo pierwszych w kraju wytycznych projektowania mostów zespolonych stalowo-betonowych.

Osiągnięcia naukowe potwierdzają m.in. nagrody ministra edukacji narodowej (5), nagroda PZITB im. Stefana Bryły, medal Uniwersytetu Technicznego w Brnie (Czechy), dyplomy „Zasłużony autor Konferencji Krynickich” i czasopisma „Inżynieria i Budownictwo”, nagrody rektora Politechniki Poznańskiej, dwie nagrody NOT za wybitne osiągnięcia w dziedzinie techniki.

Profesor *Witold Wołowicki* był projektantem bądź konsultantem nowych i modernizowanych obiektów mostowych (np. Mostu Dworcowego w Poznaniu, mostów przez Wartę w Rogalinie i Śremie, mostu autostradowego i mostu św. Rocha w Poznaniu, mostu przez Barycz w Wyszanowie, mostu przez Gwdę w Pile), a także wyróżnionego w konkursie projektu mostu przez Wisłę w Płocku.

Osiągnięcia dydaktyczne w kształceniu kadry zaowocowały między innymi przyznaniem Medalu Komisji Edukacji Narodowej w roku 1996, a wcześniej np. nagrodą ministra komunikacji (1985 r.) za wkład pracy w prowadzeniu prac dyplomowych.

Jest promotorem 4 zakończonych przewodów doktorskich i recenzentem licznych rozpraw doktorskich, habilitacyjnych oraz opinii o nadaniu tytułu naukowego (łącznie ponad 20), a także autorem opinii o nadaniu prof. *J. Kmicie* najwyższej godności akademickiej doktoratu honoris causa Politechniki Krajo-

Jest honorowym członkiem Towarzystwa Przyjaciół Poznańskiej Fary, aktywnym członkiem Związku Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej (przewodniczący Oddziału, członek Zarządu, przewodniczący Kapituły Statuetki

„Dzieło Mostowe Roku”, członek założyciel ZMRP) oraz Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa (członek Komitetu Nauki). Był też aktywnym członkiem Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Komunikacji. Był m. in. przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego międzynarodowej konferencji „Trwałość i przydatność użytkowa konstrukcji mostowych” (1994 r.), przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego XLIII i XLIV Konferencji Naukowej KILiW PAN „Krynica ‘97 i „Krynica ‘98”, a od roku 1991 organizuje cykliczne ogólnopolskie seminaria pt. „Współczesne metody wzmacniania i przebudowy mostów”.

Został uhonorowany licznymi medalami i odznaczeniami, w tym Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (2001 r.).

W uznaniu zasług dla polskiego mostownictwa i naszego Związku, V Krajowy Zjazd Delegatów nadał prof. Witoldowi Wołowickiemu godność członka honorowego ZMRP.

■ **mgr inż. ZYGMUNT PATER**

Urodził się 3 stycznia 1939 roku w Łużnej koło Gorlic, w skromnej tradycyjnej rodzinie chłopskiej. Po ukończeniu szkoły średniej w Bieczu i uzyskaniu świadectwa dojrzałości, rozpoczął 1 października 1957 roku studia na Wydziale Inżynierii Budowlanej Politechniki Warszawskiej. Tu musiał się samodzielnie utrzymywać. Dlatego podejmował różnego rodzaju prace fizyczne, aby uzyskać środki finansowe na pokrycie kosztów studiów. Pomagał też w tym zakresie swoim rodzicom i rodzeństwu. Już wówczas można się było przekonać, że legitymuje się wyróżniającymi zdolnościami organizacyjnymi, pracowitością i uporem w realizowaniu powierzanych mu zadań. Dyplom magistra inżyniera

budownictwa lądowego w specjalności „mosty i budowla podziemne” uzyskał w roku 1964.

O wielkiej – dziś możemy już tak powiedzieć – karierze wybitnego budowniczego mostów zdecydował w zasadzie przypadek. Kiedy miał już rozpoczynać pracę w przedsiębiorstwie budowlanym w Warszawie, spotkał ówczesnego dyrektora Płockiego Przedsiębiorstwa Robót Mostowych, mgr. inż. *Aleksandra Jabłońskiego*, cenionego mostowca, a także wielkiego patriotę i zacnego człowieka. Dyrektor po krótkiej rozmowie zaproponował młodemu inżynierowi pracę w PPRM i przydzielił mieszkanie w Płocku. I tak mgr inż. *Zygmunt Pater* rozpoczął 17 maja 1965 roku jakże piękną – może nawet wzorcową – karierę mostowca. Początkowo prowadził jako kierownik budowy m.in. budowę amfiteatru na skarpie wiślanej w Płocku oraz ostrogi na Wiśle w ramach regulacji rzeki, a także budowę mostu drogowego o konstrukcji żelbetowej w Słupnie.

1 lipca 1969 roku – jako pracownik przedsiębiorstwa „Budimex-Cekop” – rozpoczął pracę kierownika robót na budowie mostu drogowego w Iraku. Był to most przez rzekę Tygrys w Tikricie, o konstrukcji z kablobetonowej, długości około 800 m. Zdobył tam duże doświadczenie, realizując obiekt znacznych rozmiarów, pod nadzorem wymagających specjalistów zagranicznych.

Do Polski wrócił 30 czerwca 1971 roku i został kierownikiem zespołu budów w Łodzi, wchodzącego w skład Oddziału Włocławskiego Płockiego Przedsiębiorstwa Robót Mostowych. Jego staraniem 1 lipca 1974 roku został utworzony Oddział Łódzki PPRM. Został dyrektorem tego Oddziału. Realizowano wtedy m.in. obiekty mostowe (mosty, wiadukty, przepusty) na trasie drogowej Warszawa

– Katowice, w tym wiadukty nad autostradą A1 Łódź – Piotrków Trybunalski, a także wiadukty w węźle drogowym „Tuszyn” i inne obiekty.

Od 3 grudnia 1980 do 8 grudnia 1982 roku – jako pracownik Przedsiębiorstwa Robót Eksportowych Budownictwa Komunikacyjnego DROMEX – pracował ponownie w Iraku. Był głównym inżynierem do spraw obiektów mostowych na budowie autostrady. Organizował tam zaplecze produkcyjne, zbudował poligonową wytwórnię prefabrykatów i rozpoczął roboty związane z budową obiektów inżynierskich.

Po powrocie z Iraku pełnił dalej funkcję dyrektora Oddziału Łódzkiego PPRM (do 31 maja 1991 roku). Od 1 czerwca 1991 roku spowodował usamodzielnienie się Oddziału i powołał Przedsiębiorstwo Robót Mostowych „Mosty-Łódź”, przekształcone w maju 1992 roku w spółkę akcyjną. Został w tych jednostkach dyrektorem, a w spółce również prezesem Zarządu. Pod jego kierownictwem przedsiębiorstwo zbudowało bądź zmodernizowało i wyremontowało wiele obiektów mostowych w Łodzi i w innych rejonach Polski. Wśród szczególnych osiągnięć, w których realizacji mgr inż. *Zygmunt Pater* odegrał – podobnie jak w innych – znaczącą rolę trzeba wymienić podwieszony most Trzeciego Tysiąclecia im. Jana Pawła II przez Martwą Wisłę w Gdańsku, oddany do użytku 15 października 2001 roku. Było dla niego wielką satysfakcją to, że 13 października 1999 roku, podczas audjencji w Watykanie, mógł – wraz ze współpracownikami – wręczyć miniaturę (model) tego mostu Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II. Obecnie przedsiębiorstwo realizuje największy w Polsce most podwieszony przez Wisłę w Płocku.

Mgr inż. *Zygmunt Pater* pełnił i pełni swoje funkcje z wielką sumiennością, ale jednocześnie ściśle kontrolował i kontroluje realizację obiektów mostowych i skutecznie rozwiązuje powstające problemy techniczno-organizacyjne. Można stwierdzić, że otrzymał od Opatrzności wielki talent i rozwinął go dzięki swojemu uporowi, systematycznej żmudnej pracy i dzięki pasji tworzenia.

Oprócz pracy zawodowej podejmuje się wielu prac społecznych, w ostatnich latach głównie w Związku Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej. W roku 1992 utworzył Oddział Łódzki Związku i został jego pierwszym prezesem. Tę funkcję pełnił przez trzy kadencje. Następnie przez dwie kadencje był członkiem Zarządu ZMRP. W roku 1992, dzięki jego inicjatywie i pomocy (wspartej przez prof. *Kazimierza Flagę*), ukazał się pierwszy „zeszyt mostowy” (nr 1–2/1992) „Inżynierii i Budownictwa”. Jego staraniem zostało w Politechnice Łódzkiej zorganizowane studium podyplomowe w zakresie budownictwa mostowego, na którym swoją wiedzę uaktualniło i pogłębiło wielu łódzkich mostowców. Tego rodzaju faktów można by wymienić o wiele więcej.

Jest autorem licznych artykułów opublikowanych w prasie naukowo-technicznej, w tym na łamach „Inżynierii i Budownictwa”, a także referatów i innych opracowań. Swoją pracą i postawą zdobył uznanie środowiska naukowego i zawodowego w dziedzinie mostownictwa. Stał się niekwestionowanym autorytetem w tym środowisku. Za swą działalność otrzymał liczne wyróżnienia i odznaczenia. Są wśród nich Krzyże Kawalerski i Oficerski Orderu Odrodzenia Polski. Na V Krajowym Zebraniu Delegatów ZMRP został wyróżniony najwyższą godnością tego Związku – godnością członka honorowego.

Adresy Oddziałów ZMRP

ODDZIAŁ DOLNOŚLĄSKI
50-319 Wrocław, ul. Bolesława Prusa 9 p. 304

ODDZIAŁ GDAŃSKI
80-952 Gdańsk, ul. Narutowicza 11/12

ODDZIAŁ GÓRNOŚLĄSKI
40-609 Katowice, ul. Lechicka 24

ODDZIAŁ ŁÓDZKI
90-056 Łódź, ul. Roosevelta 9

ODDZIAŁ MAŁOPOLSKI
31-542 Kraków, ul. Mogiłska 25

ODDZIAŁ POMORSKO-KUJAWSKI
85-065 Bydgoszcz, ul. Chodkiewicza 15

ODDZIAŁ RZESZOWSKO-LUBELSKI
35-959 Rzeszów, ul. Wincentego Pola 2

ODDZIAŁ ŚWIĘTOKRZYSKI
25-314 Kielce, Al. 1000-lecia Państwa Polskiego 7

ODDZIAŁ WARMIŃSKO-MAZURSKI
10-083 Olsztyn, ul. Warszawska 89

ODDZIAŁ WARSZAWSKI
03-301 Warszawa, ul. Jagiellońska 80

ODDZIAŁ WIELKOPOLSKI
61-845 Poznań, ul. Strzelecka 11

ODDZIAŁ ZACHODNIO-POMORSKI
70-656 Szczecin, ul. Energetyków 9

Władze statutowe ZMRP w kadencji 2004–2007

■ **Osoby wybrane na Krajowym Zebraniu Delegatów w dniu 25 marca 2004 roku:** Kazimierz FLAGA – Oddział Małopolski, Kazimierz FURTAK – Oddział Małopolski, Krzysztof GRZEGORZEWICZ – Oddział Warszawski, Andrzej JAWORSKI – Oddział Warszawski, Julian KOŁOSOWSKI – Oddział Świętokrzyski, Marek ŁAGODA – Oddział Warszawski, Marek MISTEWICZ – Oddział Warszawski, Wiesław POMYKAŁA – Oddział Rzeszowsko-Lubelski, Jerzy RAMS – Oddział Warszawski, Piotr RYCHLEWSKI – Oddział Warszawski, Janusz RYMSZA – Oddział Warszawski, Andrzej RYZYŃSKI – Oddział Wielkopolski, Jacek SKARZEWSKI – Oddział Wielkopolski, Tadeusz WILCZYŃSKI – Oddział Łódzki, Witold WOŁOWICKI – Oddział Wielkopolski, Henryk ZOBEL – Oddział Warszawski, Krzysztof ŻÓŁTOWSKI – Oddział Gdański.

■ **Przewodniczący Oddziałów:** Jacek CHRÓŚCIELEWSKI – Oddział Gdański, Małgorzata JEZIEWSKA – Oddział Łódzki, Arkadiusz MADAJ – Oddział Wielkopolski, Ewa MICHALAK – Oddział Rzeszowsko-Lubelski, Andrzej NIE-

MIERKO – Oddział Warszawski, Kazimierz PIWOWARCZYK – Oddział Małopolski, Jan SIUDA – Oddział Pomorsko-Kujawski, Marian SKAWIŃSKI – Oddział Świętokrzyski, Henryk STERCZEWSKI – Oddział Warmińsko-Mazurski, Janusz SZELKA – Oddział Dolnośląski, Zbigniew TABOR – Oddział Górnośląski, Jacek CHRÓŚCIELEWSKI – Oddział Gdański, Janusz WASILKOWSKI – Oddział Zachodniopomorski.

■ **Prezydium Zarządu:** Wojciech RADOMSKI – przewodniczący, Kazimierz FURTAK – wiceprzewodniczący, Krzysztof ŻÓŁTOWSKI – wiceprzewodniczący, Zbysław HADRIAN – wiceprzewodniczący, Tadeusz WILCZYŃSKI – skarbnik, Beata GAJEWSKA – sekretarz.

■ **Komisja Rewizyjna:** Lesław BRUNARSKI – Oddział Warszawski, Janusz KARLIKOWSKI – Oddział Wielkopolski, Franiszek SZATKOWSKI – Oddział Gdański.

■ **Sąd Koleżeński:** Joanna GIEROBA – Oddział Rzeszowsko-Lubelski, Barbara FURTAK – Oddział Małopolski, Ewa KORDEK – Oddział Gdański, Arkadiusz MADAJ – Oddział

Strona internetowa ZMRP

Od marca tego roku funkcjonuje już nowa strona internetowa Związku (www.zmrp.pl). Od czerwca osobą odpowiedzialną za jej prowadzenie jest kol. *Przemysław Mossakowski* z Oddziału Warszawskiego, pracownik Politechniki Warszawskiej. Można na niej znaleźć m.in. najnowsze Biuletyny Informacyjne. Strona internetowa będzie dobrym miejscem do prezentacji aktualnych informacji z działalności Związku, np. o planowanych konferencjach organizowanych przez Oddziały lub innych mogących zainteresować inżynierów mostowych. Materiały do opublikowania należy przysyłać na adres e-mail (www@zmrp.pl).

Strony Oddziałów:

Małopolski – www.krakow.zmrp.pl
Warmińsko-Mazurski – www.olsztyn.zmrp.pl
Rzeszowsko-Lubelski – www.orl.zmrp.pl
Warszawski – www.warszawa.zmrp.pl
Gdański – www.zmrp.pg.gda.pl

Adresy e-mail:

Przewodniczący – przewodniczacy@zmrp.pl
Skarbnik – skarbnik@zmrp.pl
Sekretarz – sekretarz@zmrp.pl
Biuletyn Informacyjny – biuletyn@zmrp.pl

Strona internetowa – www.zmrp.pl

Oddział Dolnośląski – ebudek@pomost.wroc.pl

Oddział Gdański – astar@pg.gda.pl

Oddział Górnośląski – katowice@zmrp.pl

Oddział Łódzki – sekretariat@lodz.gddkia.gov.pl

Oddział Małopolski – krakow@zmrp.pl

Oddział Pomorsko-Kujawski – bybpbk@pro.onet.pl

Oddział Rzeszowsko-Lubelski – orl@zmrp.pl

Oddział Świętokrzyski – ibdim@kielce.com.pl

Oddział Warmińsko-Mazurski – olsztyn@zmrp.pl

Oddział Warszawski – warszawa@zmrp.pl

Oddział Wielkopolski – Arkadiusz.Madaj@put.poznan.pl

Oddział Zachodniopomorski – mosty@gddkia.szczecin.pl

CERTYFIKATY KWALIFIKACYJNE ZMRP

Lp.	Imię i Nazwisko Stopień zawodowy	Oddz. ZMRP	Zakres certyfikatu	Nr certyfikatu
189	mgr inż. Witold KALIŃSKI	GD	proj./wyk.	189/2003
190	inż. Waldemar STAWICKI	GD	proj.	190/2003
191	techn. Jerzy SAK	SW	wyk.	191/2003
192	mgr inż. Piotr WIECZOREK	WA	wyk.	192/2004
193	mgr inż. Lech MARCISZ	GS	proj./wyk.	193/2004
194	inż. Tadeusz MACIAK	WA	wyk.	194/2004
195	mgr inż. Sławomir KRAWCZYK	WA	wyk.	195/2004
196	mgr inż. Marek SOBCZUK	WA	wyk.	196/2004
197	mgr inż. Ryszard CHOŁUJ	WA	wyk.	197/2004

Konkurs fotograficzny ZMRP

Zarząd Związku Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej ogłasza wśród swoich członków stały Konkurs Fotograficzny na fotografie obiektów mostowych w Polsce. Prace tegoroczne należy przysyłać na adres Zarządu do **31 grudnia 2004 r.** Autorom najlepszych prac będą przyznane albumowe nagrody książkowe, a ich prace będą prezentowane na wystawie towarzyszącej V krajowej konferencji „Estetyka mostów” w kwietniu 2005 r. oraz publikowane w czasopismach technicznych. Prace oceniać będzie jury w składzie: *Beata Gajewska* (Warszawa), *Ewa Michalak* (Rzeszów), *Andrzej Niemierko* (Warszawa) i art. fotografik *Paweł Pierściński* (Kielce).

Regulamin Konkursu Fotograficznego ZMRP

1. Cel i założenia Konkursu

- 1.1 W trosce o kształtowanie wycucia estetyki u projektantów i budowniczych mostów Związek Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej ogłasza stały, coroczny Konkurs na fotografie propagujące walory estetyczne obiektów mostowych w Polsce. Obiekty mostowe powinny być dumą regionów i miast oraz przydawać im piękna. Powinny stawać się ich wyróżnikami nie tylko jako dzieła techniki, ale również jako przyciągające uwagę akcenty estetyczne.
- 1.2 Konkursem objęte są zarówno obiekty stare, jak i nowe. Fotografie mogą obejmować nie tylko całe obiekty, ale i ich fragmenty.
- 1.3 Fotografie mostów podlegają ocenie Sądu Konkursowego, który może je nagradzać i wyróżniać. Przewidywane jest też ich publikowanie w czasopismach technicznych.

2. Warunki Konkursu

- 2.1 Uczestnikami Konkursu mogą być tylko członkowie Związku Mostowców RP.
- 2.2 Na Konkurs są przyjmowane tylko prace oryginalne, własnoręcznie wykonane przez autora.
- 2.3 Uczestnik Konkursu może nadesłać dowolną liczbę fotografii, przy czym w Konkursie biorą udział tylko pojedyncze fotografie.
- 2.4 Fotografie mogą być wykonane w dowolnej technice i kolorze, przy zachowaniu minimalnego formatu 15 × 20 cm.
- 2.5 Prace opatrzone godłem należy przysyłać w zaklejonych, usztywnionych opakowaniach na adres Zarządu ZMRP. Organizatorzy nie biorą odpowiedzialności za zniszczenie fotografii podczas transportu. W osobnej kopercie, opatrzonej godłem, należy podać dane autora.
- 2.6 Każda fotografia powinna być w miarę dokładnie opisana w celu identyfikacji obiektu lub jego fragmentu.

- 2.7 Termin nadsyłania prac oraz adres, na który należy je nadsyłać są ogłaszane co roku w „Biuletynie Informacyjnym ZMRP”.
- 2.8 Nadesłanie prac jest równoznaczne z przyjęciem warunków regulaminu Konkursu.

3. Sąd Konkursowy

- 3.1 Sąd Konkursowy powoływany jest przez Zarząd ZMRP.
- 3.2 Sąd Konkursowy może liczyć do 5 członków.
- 3.3 Sąd ma prawo przyznać nagrody I, II i III stopnia oraz ewentualnie wyróżnienia, jeżeli na Konkurs wpłynie wystarczająca liczba prac.
- 3.4 Sąd ma prawo ograniczyć liczbę nagród i wyróżnień, a w skrajnym wypadku nie przyznać ich w ogóle.
- 3.5 Wysokość i rodzaj nagród jest co roku ustalana przez Zarząd ZMRP.

4. Rozstrzygnięcie Konkursu

- 4.1 Rozstrzygnięcie Konkursu następuje w II kwartale każdego roku.
- 4.2 Wyniki będą ogłaszane podczas ogólnopolskiego spotkania mostowców, w biuletynie i na stronie internetowej Związku oraz w czasopismach technicznych.
- 4.3 Nagrodzone i wyróżnione prace będą prezentowane na wystawie fotograficznej oraz w czasopismach technicznych.

5. Prawa autorskie

- 5.1 Po rozstrzygnięciu Konkursu prawa autorskie będą zachowane zgodnie z przepisami ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

6. Zmiany w regulaminie Konkursu

- 6.1 Zmiany w regulaminie Konkursu wymagają odpowiedniej uchwały Zarządu ZMRP.

Oddział Warmińsko-Mazurski ZMRP

Krótką informacją dotyczącą powołania Oddziału Warmińsko-Mazurskiego ZMRP została zamieszczona w poprzednim „Biuletynie” (nr 1/2004; por. też „Inżynierię i Budownictwo” nr 1–2/2004). W niniejszym numerze powracamy do tej informacji i uzupełniemy ją fotografiami, a także przedstawieniem krótkiego rysu historycznego kanału Ostródzko-Elbląskiego.

Oddział zorganizował 8 i 9 maja 2003 r. seminarium poświęcone Kanałowi Ostródzko-Elbląskiemu i mostom na Wiśle w Kiezmarku. W Seminarium wzięli udział koledzy z Oddziałów: poznańskiego i gdańskiego.

Kanał Ostródzko-Elbląski. Na pochylni w Oleśnicy

Most tymczasowy w Kiezmarku

Mechanizmy napędowe pochylni Całuny

O mostach w Kiezmarku informował kol. Tadeusz Brzeziński

Uczestnicy spotkali się w miejscowości Buczyniec gdzie jest zbudowana pierwsza pochylnia na trasie kanału z Ostródy do Elbląga, a następnie popłynęli statkiem do Elbląga. Na statku kol. *Jerzy Rams* zapoznał zebranych z historią ziem tego regionu, potrzebami budowy kanału i jego realizacją.

Następnie uczestnicy zwiedzili remontowany most przez Wisłę w Kiezmarku. Szczegółowe informacje przedstawił kol. *Tadeusz Brzeziński* z Oddziału Gdańskiego, pełniący funkcję inspektora nadzoru na tym obiekcie. O tymczasowym moście objazdowym poinformował kol. *Jerzy Rams* – przedstawiciel wykonawcy.

Podczas seminarium wyjazdowego 13 i 14 czerwca 2003 r. – wspólnie z kolegami z Oddziału Warszawskiego – zwiedzaliśmy wiadukty kolejowe w Stańczykach koło Gołdapi i Kanał Augustowski.

Wiadukty kolejowe w Stańczykach (długość 200 m, wysokość 40 m) które kryją do dziś wiele nie wyjaśnionych tajemnic. Projekt wykonali najprawdopodobniej włoscy architekci w roku 1905. Most północny wykonano w latach 1912–1914, a południowy w latach 1923–1926. Do budowy użyto żelazobetonu (według dawnego nazewnictwa). Warto te wiadukty poznać.

Wiadukty w Stańczykach zbudowane w latach 1912–1926

Uczestnicy Seminarium w Stańczykach i na Kanale Augustowskim

Seminarzyści na południowym wiadukcie

Prezes Zarządu Oddziału kol. Henryk Sterczewski czuwał nad całością imprezy

Następnie zwiedziliśmy Kanał Augustowski, który łączy rzeki matki – polską Wisłę z białorusko–litewskim Niemnem. Od 1944 roku Kanał jest przedzielony granicą państwową.

Kanał liczy prawie 200 lat.

Jerzy Rams, Henryk Sterczewski

**Zapraszamy
na Warmię i Mazury.**

Rys historyczny kanału Ostródzko-Elbląskiego

Jedyną drogą wodną w średniowieczu, a także i później, łączącą okolice Ostródy i Iławy z Wisłą i Bałtykiem była rzeka Drwęca. Tędy wywożono produkty regionu: drewno i jego pochodne oraz płody rolne i ich przetwory. Rolę ważnej arterii komunikacyjnej Drwęca pełniła od IX wieku.

Szczególnie Krzyżacy docenili znaczenie szlaku łączącego Pojezierze Iławskie z Ziemią Chełmińską, Dobrzyńską, Kujawami i Pomorzem, a przez Wisłę i Gdańsk z Bałtykiem. Świadczy o tym obsadzenie przez nich biegu Drwęcy i ufortyfikowanie go od strony polskiego Mazowsza zamkami w Złotorii, Bratianie, Brodnicy i Golubiu. Nad rzeką Drwęcą powstawały przystanie, place przeładunkowo-magazynowe, bindugi itp., mnożyły się przedsiębiorstwa kupieckie. Popyt na drewno w XVI wieku i bogate lasy w okolicach Ostródy zainteresowa-

ły tym szlakiem wodnym przedsiębiorczych kupców gdańskich. To w ich kręgu narodziła się myśl połączenia z Drwęcą dalej położonych jezior. W tym czasie rozwija się Elbląg jako ośrodek handlu morskiego i związanego z nim nierozłącznie przemysłu stoczniowego. Elbląg wyrósł na miasto członkowskie Hanzy.

W XVII wieku zrodziły się idee połączenia jezior położonych w pasie między Ostródą a Elblągiem: Drwęckiego, Ilińsk, Ruda Woda, Sambród, Piniewskiego i Druzno. Ich położenie i kształty dostarczały zachęty do myślenia o stworzeniu szlaku żeglownego, ale jego rzecznicy nie byli w stanie pozytywnie rozwiązać problemu różnic (ponad 100 m) poziomów wód jezior leżących w okolicy Ostródy, Iławy, Miłomłyną z poziomem zwierciadła wody jeziora Druzno.

W latach dwudziestych XIX wieku Zarząd Ziem Prowincji Pruskiej przeprowadził poważne analizy i podjął inicjatywy zmierzające w kierunku aktywizacji ekonomiczno-gospodarczej powiatów ziemskich Ostródy, Iławy, Morąga, Pasłęka, Olsztyna. W 1825 roku elbląscy deputowani do Landtagu Prowincji Pruskiej podnieśli na posiedzeniu problem budowy kanału na trasie od jeziora Jeziorak do jeziora Druzno.

Realizację inwestycji rozpoczęto w 1844 roku na podstawie projektu, którego główne zręby określono w latach 1825–1837, a rozwinięto w latach 1837–1844, weryfikując pierwotne ustalenia oraz zmieniając koncepcję techniczną i program inwestycyjny począwszy od roku 1850. Projekt został zatwierdzony przez króla Prus Fryderyka Wilhelma III w 1837 roku.

Projekt przewidywał 32 drewniane śluzy komorowe na odcinku między Klepiną a Buczyńcem, z tego 5 na 2,5-kilometrowym odcinku między Klepiną a Jeleniami, o łącznym spadku około 15,5 m i aż 27 na odcinku Jelenie – Buczyńiec, liczącym około 6 km, pokonujących łączny spadek około 84 m. Te ostatnie z pewnością mogłyby sprawiać imponujące wrażenie, tym bardziej, że niektóre z nich były kaskadowo łączone, w sposób, jaki znamy z kanału Augustowskiego czy kanału Rideau w Kanadzie i innych.

Autorem koncepcji projektu był *Georg Jacob Steenke*. Był on również kierownikiem budowy, a później administratorem drogi wodnej. Źródła wymieniają jeszcze starszego radcę budowlanego *Severina* z Kwidzyna. To jemu prezydent Prowincji Pruskiej *von Schön* polecił opracowanie projektu technicznego trasy kanału, ale nie sprostął on zadaniu. Inną postacią jest starszy radca budowlany *Karl Lentze*. Jego nazwisko pojawia się w chwili powrotu *Steenkiego* w 1850 roku z podróży do USA z kompletem notatek i szkiców poczynionych na pochylniach kanału Morrisa. Dokonano wówczas zmiany programu prac, opartego na wcześniejszym projekcie. System śluz komorowych zastąpiono systemem pochylni. *Severin* i *Lentze* współpracowali ze *Steenkiem* przez cały okres projektowania i budowy kanału.

Jako wykonawcę urządzeń mechanicznych pochylni i śluz źródła wymieniają zakłady mechaniczne w Tczewie: *Königliche Maschinenbau Anstalt*. Wiele elementów mechanicznych oraz różne prace związane z konstrukcją śluz, jazów, mostów wykonano w fabrykach i warsztatach Elbląga, Ostródy, Iławy. Roboty ziemne przy kanale, prace regulacyjne, melioracyjne, budowlane wykonywały firmy miejscowe.

Istota projektu zasadzała się na propozycji zrównania poziomu jezior pojezierza: od jeziora Jeziorak (99 m n.p.m.) po jezioro Ruda Woda, Sambród, Piniewo do stanowiska szczyto-

wego Kanału i zasilanie ich wodą stanowiska dolnego, od Buczyńca po jezioro Druzno. W tym celu zwierciadło jeziora Ruda Woda obniżono o 1,7 m, zwierciadło jeziora Sambród i Piniewo o 5,0 m, przy czym Piniewo niemal osuszono, pozostawiając jedynie rejon przebiegu koryta kanału. Odzyskano przy tym znaczne obszary łąk. Nadmiar wody spuszczało przez skanalizowaną rzekę Liwę do jeziora Drwęckiego, a stamtąd przez Drwęcę do Wisły. Poziom wody w jeziorze Karnickim (Abiskarskim) był o 2 m niżej niż Jezioraka. Ten problem rozwiązano budując przez nie akwedukt ziemny, groblę w której wykonano kanał o pełnym przekroju. Podstawowy problem wynikał z potrzeby pokonania spadku 99,15 m na krótkim odcinku około 8,5 km między Buczyńcem a Klepiną. Tutaj zakładano budowę 32 śluz komorowych. Do 1850 roku wykonano 5: od jeziora Druzno do Jeleni. Były to śluzy komorowe wykonane z drewna. Już podczas prac projektowych pomysł budowy tutaj śluz budził poważne wątpliwości. Nie chodziło o czas przyszej żeglugi tym odcinkiem, który przy 32 śluzach mógł sięgać 9 h; o wiele bardziej bolesnym problemem było zaopatrzenie kanału na tym odcinku w wodę. Po powrocie *Steenkiego* z podróży do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej dokonano zmiany projektu i do 1859 roku zbudowano pochylnie w Jeleniach, Kątach, Oleśnicy, a do jesieni 1860 roku – pochylnię w Buczyńcu, o tyle trudniejszą, że poprzednie w całości wykonano „na sucho”. W latach 1874 – 1881 zbudowano pochylnię Całuny. Po jej wykonaniu przystąpiono do demontażu 5 śluz wcześniej wybudowanych. W latach 1921–1931 przebudowano śluzy w Miłomłynie, Zielonej, Ostródzie, a także jazy i bramy ochronne. W miejsce konstrukcji drewnianych wprowadzono betonowe.

Dzisiaj mechanizmy wyciągowe wozów na pochylniach są w znacznym stopniu zużyte. Ponad 130-letni okres eksploatacji jest powodem zmęczenia materiałów i konstrukcji budowlanych, torów i podtorzy. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku od lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku stale prowadzi badania oraz zleca ekspertyzy techniczne i opracowuje programy prac remontowych, rozważa możliwość zmian konstrukcyjnych.

Jerzy Rams

Opracowano na podstawie publikacji pt. „Kanał Ostródzko-Elbląski”. Fundacja Otwartego Muzeum Techniki. Biuro Studiów i Dokumentacji Zabytków Techniki. Wydawnictwa FOMT i BSiDZT oraz opracowania pt. „Górny awanpost śluzy „Szczytniki” – HP „Nadbór” Wrocław.

Redakcja „Biuletynu Informacyjnego Związku Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej”

03-301 Warszawa, ul. Jagiellońska 80, tel. (0-22) 675-43-75, fax (0-22) 811-17-92

e-mail: biuletyn@zmrp.pl, www.zmrp.pl

Redaktor: mgr inż. Piotr Rychlewski

Współpraca: mgr inż. Beata Gajewska

Wydawca: Fundacja PZITB Inżynieria i Budownictwo, 00-050 Warszawa, ul. Świętokrzyska 14